

Granskning av kandidatansökningarna, eventuella anmärkningar och bestämmande av partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd

CN 10.03.2025 § 26
770/00.00.00/2024

Beredning

Granskning av kandidatansökningarna, eventuella anmärkningar och bestämmande av partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd

Enligt 36 § i vallagen ska kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 34 dagen före valdagen vid välfärdsområdesval och kommunalval. Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid ska den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista ska omedelbart underrättas, om

- 1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan
- 2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 punkten inte kan betraktas som lagenliga
- 3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

Enligt 37 § bestäms vid det sammanträde som avses i 36 § partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna.

Vid riksdagsval, välfärdsområdesval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

- 1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden
- 2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund
- 3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

Kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista skulle lämnas till stadens centralvalnämnd senast 4.3.2025 klockan 16 (vallagen § 152–156).

Centralvalnämnden ska enligt 4 kap. 35–36 § i vallagen kontrollera kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem och lämna eventuella anmärkningar till valombuden.

Följande frågor ska granskas:

1. Har kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista lämnats till centralvalnämnden inom den tid som anges i lagen.

2. Har handlingarna den form som bestäms i lagen eller med stöd av den.
3. Är kandidaterna valbara.
4. Finns det i övrigt något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Bilaga:

Kandidatansökningarna till centralvalnämnden
Preliminär kandidatförteckning

Föredragning

Centralvalnämndens ordförande Bengt Wilhelmson

Förslag

Centralvalnämnden kontrollerar kandidatansökningarna, lämnar behövliga anmärkningar till valombuden och bestämmer genom utlottning partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd i sammanställningen av kandidatlistorna.

Denna paragraf justeras omedelbart.

Beslut

Centralvalnämnden kontrollerade de inlämnade kandidatansökningarna i kommunalvalet.

Kandidatansökningarna granskades med avseende på följande frågor:

1. har kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista lämnats inom den tid som anges i lagen
2. har handlingarna den form som bestäms i lagen eller med stöd av den
3. är kandidaterna valbara och finns det i övrigt något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Efter granskningen konstaterades följande:

1. Iakttagande av tidsfrister

Åtta (8) partier hade lämnat in kandidatansökningar inom utsatt tid 4.3.2025 klockan 16: Vänsterförbundet, Samlingspartiet, Sannfinländarna, Gröna förbundet, Finlands Socialdemokratiska Parti, Svenska folkpartiet i Finland, Kristdemokraterna i Finland och Centern i Finland.

Kandidatansökningarna lämnades in av den person som respektive parti hade uppgett som valombud.

Alla kandidatansökningarna tillställdes centralvalnämndens sekreterare eller den byråpersonal på Rådhuset som centralvalnämnden utsett. Inga kandidatansökningar inlämnades per post eller elektroniskt.

Inga kandidatansökningar har inlämnats efter att tidsfristen gick ut.

Centern i Finland och Kristdemokraterna i Finland anmälde inom utsatt tid att de ingått ett valförbund sinsemellan. Anmälan var gemensam och lämnades in samtidigt som kandidatansökningarna.

I de kandidatlistor som lämnades till centralvalnämnden fanns det kandidater enligt följande:

– Vänsterförbundet	11
– Samlingspartiet	28
– Sannfinländarna	4

– Gröna förbundet	9
– Finlands Socialdemokratiska Parti	22
– Svenska folkpartiet i Finland	30
– Kristdemokraterna i Finland	2
– Centern i Finland	10

Antalet kandidater uppgår totalt till 116.

Enligt 147 § i vallagen har ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst en och en halv gång så stort som antalet fullmäktigeledamöter som ska utses vid valet.

Inget parti har ställt upp fler kandidater än vad som är möjligt enligt vallagen.

2. Frågan om huruvida handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den

Centralvalnämnden konstaterade att alla de som ställde upp kandidater lämnade in kandidatansökningar som innehöll ett förslag till kandidatlista för partiet, i vilket kandidaterna var placerade i inbördes ordning. För varje kandidat innehöll kandidatansökan uppgifter om kandidatens namn och titel, yrke eller syssla. Kandidatlistorna innehöll inga andra anteckningar.

Det konstaterades att valombuden har efter att kandidatansökningarna lämnades in tillställt kompletteringar och rättelser gällande de uttryck som beskriver yrke, titel och syssla.

I fråga om kandidaternas namn och titel, yrke eller syssla som framgår av kandidatansökningarna konstaterade centralvalnämnden följande:

Enligt juridisk litteratur (Tarasti, Jääskeläinen, Vaali- ja puoluelainsäädäntö 2022) ska personens titel, yrke eller syssla antecknas enligt den faktiska situationen. Generaliserande kvalitetsbeskrivande ord eller anmälan av hobby kan inte godkännas. Inom rättspraxis har till exempel "arbetslös" och "pensionär" godkänts, även om de inte direkt uttrycker yrke eller syssla. De beskriver dock personens ställning på arbetsmarknaden. Förtroendeuppdrag, såvida de inte är på heltid, är inte sådana titlar, yrken eller sysslor som avses i lagen.

Centralvalnämnden konstaterade att ett yrke, en syssla eller en titel som består av två ord utgör ett enda uttryck. I fråga om beteckningar angivna på ett främmande språk konstaterades att ett uttryck på ett främmande språk i regel kan godkännas om beteckningen utgör den faktiska uppgiftsbenämningen. Beteckningarna kan också uttryckas på både finska och svenska.

Enligt 153 § i vallagen ska titeln, yrket eller sysslan för kandidaten i kandidatlistan anges med högst två uttryck.

Centralvalnämnden kontrollerade de titlar, yrken och sysslor som antecknats i kandidatlistorna och beslutade konstatera följande:

Gröna förbundet

- Kandidat Timo Noroviita: Som titel, yrke, syssla har meddelats "filosofian kandidaatti, kouluvaari".

Centralvalnämnden diskuterade beteckningen "kouluvaari" och det faktum att den inte uttrycker personens ställning till exempel på arbetsmarknaden och att den, såvida det inte är fråga om ett heltidsuppdrag, kan jämföras med uttryckande av hobby. Det konstaterades att det i kandidatlistan enligt vallagen ska anges kandidatens namn och titel, yrke eller syssla.

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om beteckningen "kouluvaari" till valombudet för Gröna förbundet. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

- Kandidat Timo Raivio: Som titel, yrke, syssla har meddelats "ihmisoikeusaktivisti, diplomi-insinööri".

Centralvalnämnden diskuterade beteckningen "ihmisoikeusaktivisti" och det faktum att den inte uttrycker personens ställning på till exempel arbetsmarknaden och att den, såvida det inte är fråga om ett heltidsuppdrag, kan jämföras med uttryckande av hobby. Det konstaterades att det i kandidatlistan enligt vallagen ska anges kandidatens namn och titel, yrke eller syssla.

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om beteckningen "ihmisoikeusaktivisti" till valombudet för Gröna förbundet. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

Svenska folkpartiet i Finland

- Kandidat Lotte-Marie Stenman: Som yrke, titel eller syssla har meddelats "avdelningsskötare, sjukskötare (högre YH) / osastonhoitaja, sairaanhoitaja (ylempi AMK)".

Centralvalnämnden diskuterade uttrycket "högre YH / ylempi AMK", som är en allmän benämning på en högre utbildningsnivå i utbildningssystemet. Det konstaterades att det i kandidatlistan enligt vallagen ska anges kandidatens namn och titel, yrke eller syssla.

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om beteckningen "högre YH / ylempi AMK" till valombudet för Svenska folkpartiet i Finland. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

Centralvalnämnden konstaterade att det för alla kandidater hade inlämnats ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som ställt upp hen och ett samtycke till att ta emot ett uppdrag som fullmäktigeledamot samt en försäkran om att hen inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för ett annat parti eller för någon valmansförening.

Gällande handlingarna om kandidaterna konstaterade centralvalnämnden följande:

Samlingspartiet

- Kandidat Hanna Malmivaara: I handlingen anges inte i vilken kommun/stad personen ger sitt samtycke till att ställa upp som kandidat och ta emot uppdraget som fullmäktigeledamot.

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om det ovan nämnda till valombudet för Samlingspartiet. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

Finlands Socialdemokratiska Parti

- Kandidat Leena Selander: I handlingen anges inte kandidatens förnamn.

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om det ovan nämnda till valombudet för Finlands Socialdemokratiska Parti. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

Centralvalnämnden konstaterade att varje kandidatsökans innehöll ett meddelande från de personer som har rätt att teckna partiets namn om att den förening på vars vägnar partiets valombud uppträder företräder partiets personmedlemmar i kommunen.

Det konstaterades att valombudet för Finlands Socialdemokratiska Parti efter att kandidatsökningen hade lämnats in hade anmält en komplettering till handlingen gällande stavningen av föreningens namn.

Det konstaterades att de som har rätt att teckna partiets namn hade konstaterats i Justitieministeriets partiregisterutdrag.

Centralvalnämnden konstaterade att föreningen för varje parti hade meddelat partiets valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation samt en fullmakt av föreningen för partiets valombud och valombudets ersättare.

Centralvalnämnden konstaterade följande i fråga om anmälan från den förening som representerar nedanstående parti:

Från Kristdemokraterna i Finland anmälan saknades en anteckning av föreningens namn i den andra punkten på blanketten (underskriftspunkten).

Centralvalnämnden beslutade framställa en anmärkning om det ovan nämnda till valombudet för Kristdemokraterna i Finland. Det krävs att valombudet vidtar åtgärder med anledning av anmärkningen inom utsatt tid 12.3.2025 klockan 16.

3. Kandidaternas valbarhet

Centralvalnämnden konstaterade att valombudet för respektive parti som ställt upp kandidater hade undertecknat kandidatsökningarna och försäkrat att kandidaterna är valbara.

Det konstaterades att följande gäller för valbarhet:

Valbar till kommunens förtroendeuppdrag är enligt 71 § i kommunallagen den som 1) har kommunen som hemkommun, 2) har rösträtt i kommunalval i någon kommun det år då fullmäktigeledamöterna väljs eller

val för ett annat förtroendeuppdrag förrättas, och som 3) inte har förklarats omyndig.

Valbar till fullmäktige är enligt 72 § i kommunallagen inte: 1) en statstjänsteman som sköter tillsynsuppgifter som direkt berör kommunalförvaltningen, 2) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde eller i en därmed jämförbar ansvarsfull uppgift, 3) den som är anställd hos en sammanslutning eller stiftelse där kommunen har bestämmande inflytande och som vad ställningen beträffar kan jämföras med en sådan kommunalt anställd person som avses i 2 punkten, 4) den som är anställd hos en samkommun där kommunen är medlem och som vad ställningen beträffar kan jämföras med en sådan kommunalt anställd person som avses i 2 punkten. Den som är anställd i en uppgift som avses i 2 momentet är valbar till fullmäktigeledamot, om anställningsförhållandet upphör innan ledamöternas mandattid börjar.

Centralvalnämnden konstaterade att varje kandidats hemkommun enligt befolkningsdatasystemet är Lovisa, att var och en har rösträtt vid det kommande kommunalvalet senast på valdagen och att ingen kandidat misstänks vara omyndig. På basis av kandidatansökningarna är varje kandidat valbar också på det sätt som avses i 72 §.

Centralvalnämnden beslutade anteckna för kännedom att den hade tillställts en skrivelse daterad 3.3.2025, som gäller en kandidats valbarhet. I skrivelsen begärs att centralvalnämnden utreder kandidaten Otto Anderssons valbarhet och framställer en anmärkning om att valbarhet saknas med stöd av 36 § 3 momentet 3 punkten i vallagen. Som motivering hänvisas till bestämmelserna i lagen om hemkommun och till rättspraxis. I skrivelsen framförs bland annat att Otto Anderson, som är riksdagsledamot och var dessförinnan specialmedarbetare, har bott i Helsingfors i flera år och att staden på grund av den fasta anknytningen bör betraktas som Otto Anderssons hemkommun. Skrivelsen finns som kompletterande material till detta ärende.

Centralvalnämnden beslutade konstatera följande med anledning av denna skrivelse som riktats till den:

Valbarhet i kommunen förutsätter att kommunen i fråga är personens hemkommun. En persons hemkommun bestäms i enlighet med lagen om hemkommun och i regel är personens hemkommun den kommun där hen bor. Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen.

Av befolkningsdatasystemet framgår att Otto Anderssons hemkommun Lovisa. I partiets kandidatansökan har valombudet gett en försäkran om att kandidaterna, inklusive Otto Andersson, är valbara i Lovisa.

Med beaktande av uppgiften om hemkommunen i befolkningsdatasystemet och valombudets försäkran om valbarheten finns det inte skäl för centralvalnämnden att betvivla kandidatens hemkommun och valbarhet och därför finns det inte skäl att framställa en anmärkning till partiets valombud med stöd av 36 § i vallagen. Därtill konstateras att en persons hemkommun enligt 3 § 5 punkten i lagen om hemkommun i vilket fall som

helst inte ändras om personen bor i en annan kommun huvudsakligen på grund av medlemskap i riksdagen.

Centralvalnämnden konstaterade att det inte heller har konstaterats några andra lagstadgade hinder för kandidaternas kandidatur.

En paus hölls klockan 18.01–18.10.

Efter att kandidatansökningarna hade granskats beslutade centralvalnämnden lotta ut partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd i sammanställningen av kandidatlistorna. Man beslutade att utlottningen skulle utföras med hjälp av Justitieministeriets valdatasystem. På basis av utlottningen är partierna och valförbunden placerade i följande ordningsföljd i sammanställningen av kandidatlistorna:

Sannfinländarna
Finlands Socialdemokratiska Parti
Vänsterförbundet
Gröna förbundet
Svenska folkpartiet i Finland
C+KD Kristdemokraterna i Finland
C+KD Centern i Finland
Samlingspartiet

Centralvalnämnden justerade denna paragraf omedelbart.